

Informe d'avaluació d'impacte de gènere del Projecte de decret pel qual es regulen l'organització i el funcionament dels camps d'aprenentatge de les Illes Balears (CA)

Fets

En data 19 de juliol de 2022 la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa, va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe d'avaluació d'impacte de gènere del *Projecte de decret pel qual es regulen l'organització i el funcionament dels camps d'aprenentatge de les Illes Balears (CA)*; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb l'establert en l'article 5.3 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, que disposa que «en el procediment d'elaboració de les lleis i de les disposicions de caràcter general dictades, en el marc de les seves competències, per les administracions públiques de les Illes Balears, s'hi ha d'incorporar un informe d'avaluació d'impacte de gènere, que tindrà per objecte, com a mínim, l'estimació de l'impacte potencial del projecte normatiu en la situació de les dones i dels homes com a col·lectiu, i també l'anàlisi de les repercussions positives o adverses, en matèria d'igualtat, de l'activitat projectada».

Revisió del contingut

Consideracions jurídiques

Els principals fonaments jurídics relacionats amb la promoció de la igualtat real i efectiva entre dones i homes d'àmbit internacional, estatal i autonòmic, són, entre d'altres:

1. La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides el 18 de desembre de 1979, ratificada per Espanya.

2. La Carta de Drets Fonamentals, signada i proclamada el 7 de desembre de 2000 en el Consell Europeu de Niça, en els articles 21 i 23. La Carta Europea per a la igualtat de dones i homes en la vida local, que convida als governs regionals i locals a exercir les seves competències en favor d'una major igualtat entre totes les persones. La Constitució espanyola, en són especialment rellevants l' article 14 i el 9.2.
3. La Llei 30/2003, de 13 d'octubre, sobre mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere en les disposicions normatives elaborades pel Govern.
4. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
5. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.
6. La Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, a l'article 17.
7. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Anàlisi del context

Constitueix l'objecte de la norma regular l'organització i el funcionament de la xarxa dels camps d'aprenentatge (CA) de les Illes Balears. Aquests, són un servei educatiu que ofereix al professorat i a l'alumnat d'educació infantil, educació primària, educació secundària obligatòria, batxillerat i formació professional la possibilitat de realitzar visites o estades en relació directa amb l'entorn natural. Els camps d'aprenentatge compten amb el personal, les instal·lacions i els recursos adequats per tal de treballar objectius i continguts del currículum que requereixen un treball fora de l'aula.

El Decret regula com es creen o es suprimeixen els CA, en defineix els objectius, el seu funcionament i coordinació, així com les funcions i la selecció del personal docent encarregat.

Revisió del llenguatge

La resolució 14.1 aprovada per la Conferència General de la UNESCO de 1987 estableix que en la mesura possible, s'ha d'evitar l'ús de terminologia que es refereixi explícita o implícitament a un sol sexe. Per altra banda, l'any 1990 el Consell de Ministres de la Unió Europea va aprovar la Recomanació sobre l'eliminació del sexisme en el llenguatge, considerant que aquest és un instrument essencial en la formació de la identitat social de les persones i va proposar tres mesures bàsiques a complir per part dels Estats membres:

- Incorporar iniciatives que promoguin un llenguatge no sexista.
- Promoure en els textos jurídics, educatius i de l'administració pública l'ús de terminologia harmònica amb el principi d'igualtat de gènere.
- Fomentar la utilització d'un llenguatge lliure de sexisme en els mitjans de comunicació.

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, planteja a l'article 14.11 entre els criteris generals d'actuació dels poders públics «La implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques».

En la redacció del projecte normatiu analitzat s'ha fet un ús harmònic amb el principi d'igualtat de gènere i s'ha potenciat l'ús d'un llenguatge inclusiu emprant terminologia genèrica que engloba els dos sexes (*professorat, alumnat*) o bé mitjançant les dobles formes.

Anàlisi de la pertinència

El projecte normatiu examinat, per la seva naturalesa, no incideix de manera directa sobre les desigualtats entre dones i homes, ja que allò que es regula és merament de caràcter organitzatiu i funcional. Per tant, es considera que la norma és neutre, atès que el gènere no és rellevant per al seu desenvolupament i aplicació.

No obstant això, aplicant la perspectiva de gènere es recomana tenir en compte el treball de manera transversal en matèria d'igualtat d'oportunitats. Els camps d'aprenentatge esdevenen un servei de suport als centres educatius i permeten treballar especialment l'educació ambiental de manera directa a l'entorn, fet que suposa una millor adaptació als continguts i objectius curriculars actuals. El sistema educatiu i els serveis anàlegs són un pilar fonamental en la construcció dels individus i de la ciutadania en conjunt que mitjançant el treball dels rols i estereotips de gènere pot intervenir en el desenvolupament d'una societat més igualitària, equitativa i justa. És per això que en base a la legislació vigent es recorden les següents disposicions:

— L'article 4, especialment els punts 1 i 2 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, referent als principis i valors del sistema educatiu:

1. El sistema educatiu espanyol ha d'incloure entre les seves finalitats la formació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i de la igualtat entre homes i dones, així com en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins els principis democràtics de convivència.

Igualment, el sistema educatiu espanyol ha d'incloure, dins els seus principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre homes i dones i la formació per a la prevenció de conflictes i per a la resolució pacífica d'aquests.

2. L'educació infantil ha de contribuir a desenvolupar en la infància l'aprenentatge en la resolució pacífica de conflictes.

— Els articles 23 i 24 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes; sobre l'acció administrativa per la igualtat:

Article 23. L'educació per a la igualtat de dones i homes.

El sistema educatiu ha d'incloure entre els seus fins l'educació en el respecte dels drets i les llibertats fonamentals i en la igualtat de drets i oportunitats entre dones i homes. Així mateix, el sistema educatiu ha d'incloure, dins els principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la igualtat efectiva entre dones i homes i el foment de la igualtat plena entre les unes i els altres.

Article 24. Integració del principi d'igualtat en la política d'educació.

1. Les administracions educatives han de garantir el mateix dret a l'educació de dones i homes a través de la integració activa, en els objectius i en les actuacions educatives, del principi d'igualtat de tracte, i evitar que, per comportaments sexistes o pels estereotips socials associats, es produeixin desigualtats entre dones i homes.

2. Les administracions educatives, en l'àmbit de les seves respectives competències, han de desenvolupar, amb aquesta finalitat, les actuacions següents:

- a) L'atenció especial en els currículums i en totes les etapes educatives al principi d'igualtat entre dones i homes.
- b) L'eliminació i el rebuig dels comportaments i continguts sexistes i estereotips que suposin discriminació entre dones i homes, amb especial consideració en els llibres de text i materials educatius.
- c) La integració de l'estudi i aplicació del principi d'igualtat en els cursos i programes per a la formació inicial i permanent del professorat.
- d) La promoció de la presència equilibrada de dones i homes en els òrgans de control i de govern dels centres docents.
- e) La cooperació amb la resta de les administracions educatives per al desenvolupament de projectes i programes dirigits a fomentar el coneixement i la difusió, entre les persones de la comunitat educativa, dels principis de coeducació i d'igualtat efectiva entre dones i homes.
- f) L'establiment de mesures educatives destinades al reconeixement i l'ensenyament del paper de les dones en la Història.

— Els articles 26 i 30 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes:

Article 26. Disposicions generals

1. Les polítiques públiques educatives s'han d'adreçar a aconseguir un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexuals, el rebuig de qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual, i la garantia d'una orientació acadèmica i pro-

fessional no esbiaixada pel gènere. Per això, s'ha de potenciar la igualtat real de dones i homes en totes les seves dimensions: curricular, organitzativa i altres.

2. L'administració educativa ha de tenir com un dels seus principis bàsics la prevenció de conductes violentes en tots els nivells educatius, especialment de la violència masclista.

3. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la posada en marxa en els centres de projectes coeducatius que fomentin la construcció de les relacions igualitàries de les dones i els homes sobre la base de criteris d'igualtat que ajudin a identificar i eliminar les situacions de discriminació per orientació i identitat sexuals i les de violència masclista.

4. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir que en tots els centres educatius hi hagi una persona responsable de la coeducació, amb formació específica, que impulsi la igualtat de gènere i faciliti un coneixement millor dels obstacles i les discriminacions que dificulten la plena igualtat de dones i homes. Aquesta tasca de responsabilitat en matèria de coeducació pot ser compatible amb altres funcions en el centre.

5. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la formació permanent del professorat en matèria de coeducació.

6. L'administració educativa de les Illes Balears ha d'exigir el compliment de l'article 126.2 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, de l'educació, en el sentit que, una vegada constituït el consell escolar del centre, aquest òrgan ha de designar una persona per impulsar mesures educatives per fomentar la igualtat real i efectiva entre homes i dones.

7. L'Administració educativa ha d'arbitrar les mesures per garantir la participació equilibrada de dones i homes en els llocs directius i de decisió. Així mateix, ha de formular accions de conciliació en la vida laboral, la personal i la familiar per afavorir la promoció professional i la formació permanent de tot el personal docent.

8. Els centres educatius sostinguts amb fons públics han d'adoptar pràctiques de coeducació i afavorir la formació en igualtat, tal com disposa la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Article 30. Formació

1. L'administració educativa ha d'adoptar les mesures necessàries per incloure en els plans de formació del professorat una preparació específica en matèria d'igualtat d'oportunitats de dones i homes, coeducació, violència masclista i educació afectiva i sexual.

2. L'oferta de formació permanent adreçada al professorat, a més d'integrar la filosofia de la coeducació, ha d'incloure entre les temàtiques adreçades a la formació en centres les relacionades amb la història de les dones i la prevenció, la detecció i les formes d'actuació davant la violència en l'àmbit escolar.

Propostes de millora i recomanacions

En base a l'expressat anteriorment, es considera que, tot i que la norma no té un impacte directe sobre el gènere, és recomanable que, per tal de donar compliment a l'articulat exposat anteriorment, el personal docent que presti els seus serveis als camps d'aprenentatge tingui formació en matèria d'igualtat d'oportunitats de dones i homes, coeducació, violència masclista i educació afectiva i sexual. A tal

efecte, es podria considerar aquesta formació com a un mèrit a valorar en el moment de la selecció dels i les docents.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, en data de la signatura electrònica del document

La tècnica de l'Institut Balear de la Dona

